

Geografické rozhledy – časopis pro další vzdělávání v geografii
Ročník 28 (2018–2019), číslo 4

Vydává Česká geografická společnost, z. s. v. Nakladatelství P3K, s. r. o., www.p3k.cz

Adresa redakce: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Albertov 6, 128 43 Praha 2
redakce@geograficke-rozhledy.cz
www.geograficke-rozhledy.cz

 [geograficke.rozhledy](https://www.facebook.com/geograficke.rozhledy)
 [geografickerozhledy](https://www.instagram.com/geografickerozhledy)

Výkonný redaktor: Miroslav Šifta

Redakční rada: Tereza Aubrechtová, Jan D. Bláha, Dana Fialová, Jindřich Frajer, Martin Hanus, Klára Hulíková, Petr Karas, Petr Knecht, Vincenc Kopeček, Jan Kopp, Stanislav Kraft, František Křížan, Marek Křížek, Silvie R. Kučerová, Josef Kunc, Jakub Lysák, Miroslav Marada, Jiří Martínek, Tomáš Matějček, Aleš Nováček, Pavel Raška, Dana Řezníčková, Miroslav Šobr

Jazyková redakce: Lenka Pavelková

Layout: Vít T. Luštinec, Karel Kupka

Sazba a zlom: Nakladatelství P3K, s. r. o.

Tisk: Grafotechna plus, s. r. o.

Distribuci a předplatné zajišťuje jménem vydavatele firma SEND Předplatné.

Předplatné objednávejte na:

www.send.cz/geografickerozhledy

Časopis vychází 5x ve školním roce. Roční předplatné 335 Kč. Cena za jednotlivé číslo 67 Kč. Redakční uzávěrka 24. 3. 2019, číslo 4 vyšlo 2. 4. 2019. Podávání novinových zásilek povoleno ředitelstvím pošt Praha č. j. 139/92 – NP, ze dne 17. 11. 1992. MK ČR E 5922, ISSN 1210-3004.

Časopis je zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v Česku. Je vydáván s finanční podporou Akademie věd ČR.

Foto na titulní straně:

Indické Váránasí je díky svému významu vyhledávaným hinduistickým poutním místem, které kromě věřících navštěvuje množství sádhů – svatých mužů. Ti přitahují pozornost poutníků i turistů. Na ghátech se ale vyskytuje i řada podvodných dvojníků, kteří od nic netušících návštěvníků vybírají peníze za falešné požehnání či za možnost pořádit si památeční fotografii. Foto: neelsky / Shutterstock.com.

Obsah

TÉMA ČÍSLA

Jak a podle čeho vymezit jižní a jihovýchodní Asii? (<i>František Ficek</i>)	4
Indický oceán ve věku objevů (<i>Jiří Preis</i>)	8
Váránasí – místo přechodu na druhý břeh (<i>Dušan Lužný, Ondřej Marek</i>)	12
Proměny sinhálského buddhismu (<i>Petr Daněk</i>)	16

GEOGRAFIE A ŠKOLA

Geoportály do výuky geografie snadno a rychle (<i>Veronika Bernhäuserová, Lenka Havelková</i>)	20
Práce v terénu jako součást zeměpisných olympiád (<i>Radek Durna, Jakub Jelen, Hana Svobodová</i>)	24

VĚDA, VÝZKUM, INOVACE

Chytrá města v Indii na pozadí Módího reform (<i>Zuzana Stuchlíková, Dominik Proch</i>)	26
Expanze střední třídy v Indonésii (<i>Zuzana Stuchlíková</i>)	30
Vietnam v Česku: náboženské obrození vietnamských buddhistů (<i>Zdeněk Vojtíšek, Kamila Klingorová</i>)	34

AKTUALITY

38

Úvodník

Jižní Asie, to je pestrá škála etnik, kultur a tradic. Je to území sahající od hustě zalidněných oblastí nížin Gangy, Brahmaputry či Indu po nejvyšší horské masivy světa Himálaj, Karákóram, Hindúkuš. Jižní Asie je region plný střetů, pramenících z kulturně-náboženských rozporů (např. mezi Pákistánem a Indií) umocňovaných i rostoucí populační a ekonomickou silou zde žijících národů. Region je ovlivňován i sousedními státy, které mají tendence do něj vstupovat a ovlivňovat ho (především Čína). Jižní Asie je oblastí, jejíž vývoj byl, je a bude velmi dynamický. Ale o jakém regionu je vlastně řeč? Jak jižní Asii vymezit? To jsou otázky, na které nenalezneme odpověď, s níž by všichni geografové jednohlasně souhlasili. Proto se k jejich řešení toto číslo Rozhledů snaží přispět. Kromě problému, jak region jižní a jihovýchodní Asie vymezit, se věnujeme jeho koloniální historii, především portugalským objevitelským aktivitám v Indickém oceánu. Přinášíme vhled do světově rozšířených náboženství pocházejících z jižní Asie – hinduismu a buddhismu. Jeho vliv a projevy sledujeme i u Vietnamců žijících v Česku. Věnujeme se rozvoji indických velkoměst, na příkladu Indonésie diskutujeme, co přináší stále rostoucí zastoupení lidí tzv. střední třídy.

V rubrice Geografie a škola představujeme nově vytvořený výukový Geoportál, umístěný na našem webu, i to, jakou roli hraje práce v terénu nejen v zeměpisných olympiádách.

Odborné a učební texty zabývající se jižní Asií často řeší problém zápisu místních názvů. Některé se drží koloniálních pojmenování (Bombaj), jiné vycházejí z mezinárodních, hlavně anglických prepisů (Bombay/Mumbai). V tomto čísle používáme toponyma tvořená na základě přímého prepisu názvů z původního jazyka do češtiny (Mumbai, protože v hindštině tak zní) nebo vycházející z postkoloniálních názvů (proto ne Bombaj), k nimž přistoupily tamní vlády (např. Indie) až v 90. letech 20. století.

Doufáme, že si čtením o jižní a částečně i o jihovýchodní Asii zpříjemníte jarní dny!

Miroslav Šifta